

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE
TUZLANSKOG KANTONA ZA PERIOD 2025-2027. GODINE

Tuzla, maj 2024. godine

SADRŽAJ

PREGLED SKRAĆENICA	3
LISTA TABELA	3
LISTA GRAFIKONA.....	4
U V O D	5
1 STRATEŠKI CILJEVI VLADE TUZLANSKOG KANTONA	7
2 SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE.....	10
2.1. Ekonomski rast	10
2.2. Industrijska proizvodnja i robna razmjena.....	16
2.3. Tržište rada.....	18
2.4. Rizici ostvarenja makroekonomskih projekcija	18
3. MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE TUZLANSKOG KANTONA.....	20
4. SREDNJOROČNA FISKALNA POLITIKA.....	22
5. POLITIKA PRIHODA ZA NIVO TUZLANSKOG KANTONA.....	23
5.1. Projekcije prihoda za gradove/općine i vanbudžetske fondove.....	25
5.2. Projekcije prihoda Direkcije regionalnih cesta Tuzlanskog kantona	27
6. PRIHODI I PRIMICI BUDŽETA TUZLANSKOG KANTONA.....	28
6.1. Prihodi i primici (budžetska sredstva).....	29
6.2. Namjenska sredstva, grantovi, donacije, vlastiti prihodi i primici po osnovu namjenskih sredstava.....	30
7. RIZICI PO PROJEKCIJE PRIHODA	31
8. PREDVIĐENE PROMJENE JAVNOG DUGA U SREDNJOROČNOM PERIODU.....	31
8.1. Obaveze kantona	31
8.2. Projekcije duga Tuzlanskog kantona nastalog po osnovu zaduživanja za period 2024. – 2027. godinu.....	33

PREGLED SKRAĆENICA

<i>Skraćenica</i>	<i>Puni naziv</i>
BDP	Bruto društveni proizvod
BHAS	Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
BiH	Bosna i Hercegovina
COVID-19	Koronavirus
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje
EU	Evropska unija
EUR	Euro valuta
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
KM	Konvertibilna marka
KV	Kvalifikovani radnik
NKV	Nekvalifikovani radnik
NSS	Niža stručna sprema
PDV	Porez na dodatnu vrijednost
PER	Program ekonomskih reformi
PKV	Polukvalifikovani radnik
SSS	Srednja stručna sprema
OMA	Odjeljenje za makroekonomsku analizu
VKV	Visokokvalifikovani radnik
VŠS	Viša stručna sprema
VSS	Visoka stručna sprema
TK	Tuzlanski kanton

LISTA TABELA

Tabela 1: Projekcija rasta BDP-a	11
Tabela 2: Makroekonomski pokazatelji za period 2022-2027.....	12
Tabela 3: BDP FBiH; procjena za 2023.-2023 g. i projekcije za razdoblje 2024. – 2027. g..	15
Tabela 4: Uvoz-Izvoz u Tuzlanskom kantonu 2023/2022 godina (u mil. KM).....	21
Tabela 5: Neto plaća za Tuzlanski kanton 2023/2022 godina	21
Tabela 6: Osnovni scenari, projekcija prihoda od indirektnih poreza (2025-2027)	23
Tabela 7: Projekcije prihoda sa Jedinstvenog računa za Tuzlanski kanton	24
Tabela 8: Projekcije prihoda od poreza na dobit	24
Tabela 9: Projekcije prihoda od poreza na dohodak.....	25
Tabela 10: Pojekcije prihoda sa Jedinstvenog računa za gradove/općine TK u KM.....	25
Tabela 11: Projekcije poreza na dohodak za općine TK u KM	26
Tabela 12: Projekcije prihoda vanbudžetskih fondova.....	26
Tabela 13: Projekcije prihoda	27
Tabela 14: Prihodi, primici i finansiranje Budžeta Tuzlanskog kantona u KM	28

Tabela 15: Stanje kratkoročnih obaveza TK na dan 31.12.2024. godine.....	32
Tabela 16: Stanje dugoročnih obaveza TK na dan 31.12.2023. godine.....	32
Tabela 17: Obaveze po kreditima za period 2024-2027	33

LISTA GRAFIKONA

Grafikon 1: Robna razmjena BiH za period 2021-2023. (u mil. KM).....	17
Grafikon 2: Industrijska proizvodnja za Tuzlanski kanton I-XII 2023/I-XII 2022 (%)	20

U V O D

Na osnovu člana 17. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22), pripremljen je dokument „Smjernice ekonomske i fiskalne politike Tuzlanskog kantona za period 2025-2027. godina“, koji sadrži preliminarnu projekciju prihoda za pripremu Budžeta za 2025. godinu i naredne dvije fiskalne godine.

Potrebno je napomenuti da je Ministarstvo finansija dužno, dostaviti Vladi Kantona Smjernice ekonomske i fiskalne politike do 15. maja tekuće godine, a Vlada donosi iste do 31. maja tekuće godine u skladu sa Zakonom o budžetima Federacije BiH. Obzirom da su od strane Federalnog ministarstva finansija projekcije indirektnih i direktnih poreza za Tuzlanski kanton i općine/gradove Kantona urađene 13.05.2023. godine, a u Ministarstvu finansija zaprimljene 20.05.2023. godine, nije bilo moguće ispoštovati navedeni zakonski rok za izradu i predlaganje Smjernica Vladi Kantona.

Smjernice se temelje na dostupnim informacijama i imaju svrhu definisati smjer i ciljeve ekonomske i fiskalne politike u srednjoročnom periodu. Ključni dokument koji određuje strateško usmjerenje ekonomske politike Vlade je Strategija razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021. - 2027. godine. Smjernice ekonomske i fiskalne politike predstavljaju fiskalni okvir za provođenje ekonomske politike. Na osnovu makroekonomskih pokazatelja i pretpostavki društvenog i privrednog razvoja u Smjernicama se procjenjuju budžetski prihodi i postavlja finansijski okvir za izradu Dokumenta okvirnog budžeta. Cilj navedenih dokumenata je utvrditi gornje granice rashoda za trogodišnje period za svakog budžetskog korisnika, uzimajući u obzir strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike.

Kako su u toku paralelni procesi na izradi Dokumenta okvirnog budžeta Tuzlanskog kantona za period 2025–2027. godina pri izradi Smjernica korištene su srednjoročne projekcije i godišnje procjene prihoda i rashoda, te su moguća određena odstupanja projekcija u odnosu na ovaj dokument.

Bitan cilj Smjernica je da osigura realan, sveobuhvatan i konsolidovan okvir planiranja rashoda, čime se postiže funkcionalna povezanost provođenja sveukupnih aktivnosti u koncipiranju uravnoteženog okvira prihoda i rashoda, za sve nivoe vlasti Federacije Bosne i Hercegovine, uključujući Budžet Federacije, kantona, gradova, općina i vanbudžetskih fondova shodno odredbama Zakona o budžetima, koje je svakako neophodno posmatrati u najširem kontekstu, odnosno u kontekstu ukupnog fiskalnog kapaciteta.

Ovaj dokument ima za cilj da poboljša koordinaciju između Vlade Tuzlanskog kantona, gradova/općina i vanbudžetskih fondova u postupcima pripremnih aktivnosti na izradi budžeta za 2025. godinu, kao i da osigura sveobuhvatan i konsolidovan okvir planiranih rashoda koji pokriva sve nivoe vlasti Tuzlanskog kantona, uključujući budžet kantona, budžete općina/gradova i finansijske planove vanbudžetskih fondova.

Ministarstvo finansija Tuzlanskog kantona predlaže Vladi Kantona, da se usvoji ovaj dokument kao prvi korak u procesu pripreme Budžeta za 2025. godinu i da se istim potvrde predložena ograničenja budžetske potrošnje za 2025. godinu.

Smjernice sadrže: strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike, osnovne makroekonomske pokazatelje, osnovne ekonomske i fiskalne pokazatelje, pretpostavke privrednog i društvenog razvoja za narednu budžetsku godinu i sljedeće dvije godine, procjene prihoda budžeta i predviđene promjene javnog duga.

Dokumentacionu osnovu za izradu Smjernica ekonomske i fiskalne politike Tuzlanskog kantona za period 2025-2027. godinu predstavljaju:

- Revidirane projekcije prihoda od indirektnih i direktnih poreza za kantone i općine/gradove kantona za 2024. godinu i projekcije za period 2025-2027. godina (dostavljene od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo u maju 2024. godine), kao i odgovarajući statistički pokazatelji i informacije,
- Izvršenje Budžeta Tuzlanskog kantona za 2023. godinu,
- Makroekonomske projekcije 2025-2027. godina, Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) (mart 2024. godina),
- Bilten Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje – OMA Bilten (maj/juni 2024. godine),
- Smjernice ekonomske i fiskalne politike Federacije BIH za period 2025.-2027. godina (maj 2024. godine)
- Privredna kretanja Tuzlanskog kantona u 2023. godini, Kantonalna privredna komora Tuzla,
- Publikacije i bilteni Agencije za statistiku BIH i Federalnog zavoda za statistiku,
- Smjernice za trogodišnje planiranje rada Tuzlanskog kantona za 2025-2027, Vlada Tuzlanskog kantona, maj 2024,
- Revidirane projekcije prihoda za 2024. godinu i projekcije za period 2025-2027. godina, Federalno ministarstvo finansija, Sarajevo, maj 2024. godine;
- Strategija razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.- 2027. godina, (mart 2021. godine).

1 STRATEŠKI CILJEVI VLADE TUZLANSKOG KANTONA

Vlada Tuzlanskog kantona je usvajanjem Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. godina definisala i uskladila razvojne pravce i prioritete Tuzlanskog kantona sa ključnim nacionalnim i međunarodnim razvojnim dokumentima. U tom smislu definisana su sljedeća strateška i dugoročna opredjeljenja Tuzlanskog kantona, odnosno **strateški fokusi**:

1. Održiv ekonomski razvoj na pravcu zelene tranzicije i digitalne transformacije
2. Razvoj inkluzivnog, prosperitetnog i modernog društvenog sektora
3. Resursno efikasan i održiv infrastrukturni i prostorni razvoj u funkciji zaštite okoliša
4. Efikasna javna administracija u funkciji unapređenja kvaliteta života građana i privlačenja investicija u svim aspektima razvoja
5. Digitalizacija ekonomije i javnih usluga

Vizija razvoja Tuzlanskog kantona predstavlja težnju, dugoročnu namjeru, pravac djelovanja i poželjno stanje u budućnosti te je predstavljena kao: „Tuzlanski kanton - otvorena, ekonomski atraktivna i društveno dinamična evropska regija, koja na prepoznatljiv način osigurava spoj industrijske tradicije, održivog razvoja i kvalitete života, poštovanja ljudskih prava i rodne ravnopravnosti stanovništva koje u njemu boravi, radi i investira.“ Ostvarenje ove razvojne vizije realizovat će se kroz tri strateška cilja, razrađena u 12 prioriteta i 48 mjera. **Strateški ciljevi Tuzlanskog kantona** su usklađeni sa Strategijom razvoja Federacije BiH i Okvirom za ciljeve održivog razvoja u BiH, kojim se utvrđuju zajednički podciljevi i indikatori za sve nivoe vlasti u BiH i usmjerava budući proces strateškog planiranja te su definisani kao:

1. **Dinamičan i održiv ekonomski razvoj u povoljnom poslovnom okruženju,**
2. **Razvijen inkluzivni i prosperitetni društveni sektor sa jednakim pravima za sve građane i**
3. **Resursno efikasan i održiv infrastrukturni razvoj.**

Shodno tome, u sektoru **ekonomskog razvoja**, okosnicu predstavljaju strateški prioriteti koji obuhvataju digitalizaciju i principe zelene ekonomije koji će se protezati kroz aktivnosti unutar prioriternih područja uključujući, industriju, rudarstvo, sektor malih i srednjih preduzeća i obrta, poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo i turizam. Također, djelotvorna, otvorena i odgovorna javna uprava biti će u funkciji unapređenja poslovnog ambijenta i pružanja podrške bržem ekonomskom razvoju.¹ U okviru drugog strateškog cilja, fokus strateških prioriteta je stavljen na **društveni razvoj** koji nastoji graditi društvo jednakih mogućnosti, jača društvenu koheziju i solidarnost, osigurava bolju socijalnu uključenost, brigu i zaštitu svih stanovnika te potiče rodnu ravnopravnost bez diskriminacije.² Kroz

¹ Strategija razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.- 2027. godina, (mart 2021. godine);

² Smjernice za trogodišnje planiranje rada Tuzlanskog kantona za 2025-2027, Vlada Tuzlanskog kantona, maj 2024;

aktivnosti na unapređenju oblasti obrazovanja i nauke, zdravstvene i socijalne zaštite, sporta, kulture i položaja mladih te unapređenju sigurnosti na području Kantona, doprinijeti će se razvijenom, inkluzivnom i prosperitetnom društvenom sektoru sa jednakim pravima za sve građane koji u njemu žive i borave.

Kada je u pitanju **održivo upravljanje okolišem, prirodnim i infrastrukturnim resursima**, u primarne pravce djelovanja u okviru strateških prioriteta je uvršteno unapređenje zaštite okoliša i planskog korištenja prirodnih resursa i prostora, povećanje energijske efikasnosti te modernizacija saobraćajne i komunalne infrastrukture, što je u konačnici u funkciji osiguranja resursno efikasnog i održivog infrastrukturnog razvoja Tuzlanskog kantona. Kako bi se osigurala realizacija navedenih **strateških prioriteta**, Vlada Tuzlanskog kantona će u periodu od 2025.-2027. godine kroz izradu trogodišnjih i godišnjih planova rada kantonalnih organa uprave, definisati primarne fokuse djelovanja u cilju implementacije **strateških mjera** definisanih u okviru ekonomskog i društvenog sektora, razvoja infrastrukture i zaštite okoliša.

Shodno svemu navedenom, u periodu od 2025-2027. godine će se u oblasti **ekonomskog razvoja** aktivno raditi na implementaciji strateških mjera koje će se odnositi na pružanje podrške razvoju industrije i rudarstva, unapređenju poslovanja privrednih subjekata, razvoju poslovne infrastrukture, novim investicijama putem primjene modela javno-privatnog partnerstva te unapređenju zapošljavanja, zaštitu i uređenje poljoprivrednog zemljišta, podršku poljoprivrednim proizvođačima, uspostavljanje ekonomski održivog i ekološki prihvatljivog upravljanja šumama, održivog ruralnog razvoja, inoviranju postojećih i razvoj novih sadržaja turističke ponude, turističke infrastrukture i poticanje investicija u turizmu te promociju i brendiranje Tuzlanskog kantona. Unapređivati će se transparentnost u upravljanju javnim finansijama, povećavati efikasnost pravosudnog sistema, razvijati efikasan sistem prevencije i borbe protiv korupcije, te realizovati horizontalna i vertikalna koordinacija postupanja u procesima upravljanja integriranim razvojem.

U oblasti **društvenog razvoja**, programi i aktivnosti koje se trebaju realizirati u narednom trogodišnjem periodu će proizilaziti iz 20 strateških mjera. koje se odnose na izgradnju i proširivanje kapaciteta javnih predškolskih ustanova, poboljšanje kvaliteta osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja, digitalizaciju i informatizaciju osnovnog i srednjeg i visokog obrazovanja, unapređenje prostornih kapaciteta Univerziteta u Tuzli, naučno-istraživačkog rada te sistema obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja. Poseban akcenat će biti stavljen na izgradnju Kampusu Univerziteta u Tuzli, formiranje naučno-tehnoloških parkova u Tuzli i Živinicama, te tehnoloških centara u srednjim školama. Radit će se na jačanju kapaciteta zdravstvenih ustanova, prevenciji i suzbijanju zaraznih i drugih bolesti, informatizaciji i digitalizaciji sistema zdravstvene zaštite, podržati će se socijalna uključenost marginaliziranih grupa i bolja ciljanost socijalne zaštite te jačanje socijalno-društvenih programa, socijalnog rada i pronatalitetnih mjera i politika. U skladu sa navedenim posebno će se posvetiti pažnja na uspostavu Centra urgentne medicine pri JZU UKC Tuzla,

pokretanju procedura za nabavku mobilnog mamografa i uređenje akušerske klinike na JZU UKC Tuzla. Unaprijedit će se saradnja javnog i nevladinog sektora, jačati institucionalni kapaciteti u području implementacije politike prema mladima, unaprijediti status boračke populacije, kao i uslova za razvoj i bavljenje sportom, sistema rada sportskih organizacija i uslova za kulturno-historijski razvoj. Nastaviti će se jačati kapaciteti općina i gradova za pružanje odgovora na prirodne i druge nesreće te ublažavanje i otklanjanje direktnih posljedica prirodnih i drugih nesreća te unaprijediti stanje lične i imovinske sigurnosti te zaštite ljudskih prava. U skladu sa navedenim, nastaviti će se sa materijalno-tehničkim i kadrovskim jačanjem Uprave policije, te izgradnjom, sanacijom i opremanjem objekata policijskih uprava i stanica, primarno izgradnjom objekata Policijske uprave Živinice i Tuzla.

I u konačnici, **razvoju infrastrukture i zaštiti okoliša** će se doprinijeti implementacijom strateških mjera vezanih za izradu planske dokumentacije i informacionih sistema za efikasno korištenje prostora i za zaštitu okoliša, uspostavu funkcionalnog sistema upravljanja otpadom i proširenje postojećeg sistema monitoringa zraka, izgradnju nove i modernizaciju postojeće vodne infrastrukture, poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i mjera energijske efikasnosti u javnim objektima, unapređenje energijske efikasnosti stambenog i saobraćajnog sektora te proširenje mreže snabdijevanja toplotnom energijom u daljinskom sistemu grijanja. U kontekstu toga, potrebno je finalizirati aktivnosti vezane za sanaciju brane i započinjanje aktivnosti na čišćenju i zaštiti hidro akumulacije Modrac, te poduzimati aktivnosti na regulaciji korita rijeka Spreče i Tinje. Obezbijediti će se podrška izgradnji mreže autocesta/brzih cesta, mreže regionalnih cesta na području i raditi na jačanju infrastrukture zračnog saobraćaja. Vezano za navedeno, u fokusu će biti proširenje i unapređenje saobraćajne infrastrukture, prvenstveno u kontekstu izgradnje prvih kilometara brze ceste/autoceste na području Kantona, uspostava Cargo centra, Gate-a III i parkinga na Međunarodnom aerodromu Tuzla, te elektrifikacija glavnih željezničkih pruga na području Kantona.

Neophodno je nastaviti mjere štednje i smanjenje potrošnje iz kantonalnog budžeta planirati za razdoblje 2025-2027. godine na većini glavnih kategorija rashoda. Mjerama Vlade Tuzlanskog kantona i većom disciplinom budžetskih korisnika potrebno je djelovati na dodatno smanjenje budžetskih rashoda. Uz unapređenje procesa planiranja, potrebno je znatno pojačavati i funkciju nadzora nad rashodima, odnosno vršiti kontrolu troškova i njihovo smanjivanje. Prije svega se to odnosi na nova pravila o fiskalnoj odgovornosti. Takođe, se osnažuje funkcija budžetske inspekcije u smislu sankcionisanja nepostupanja po njihovim zapisnicima.

2 SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Jedan od osnovnih preduslova održivog ekonomskog rasta te povećanja zaposlenosti jeste makroekonomska stabilnost. Makroekonomska stabilnost ostvarit će se efikasnim upravljanjem javnim finansijama kroz daljnje unapređenje procesa upravljanja državnim budžetom, fiskalnu konsolidaciju i efikasno upravljanje javnim dugom, jačanje sistema unutrašnjih finansijskih kontrola i interne revizije te razvojem makroekonomske statistike. Ovakva nastojanja Ministarstva finansija moraju imati potporu svih budžetskih korisnika i drugih koji koriste sredstva budžeta Tuzlanskog kantona, a iskazana kroz Smjernice i ciljeve fiskalne politike za 2025-2027. godinu i Dokument okvirnog Budžeta TK za period 2025-2027. godina.

U ovome poglavlju riječ je o najnovijim makroekonomskim kretanjima u BiH, Federaciji BiH i Tuzlanskom kantonu, s fokusom na 2023. godinu, kao i o projiciranom makroekonomskom okviru za naredni srednjoročni period. Korišteni historijski podaci, koji su ujedno bili i osnova za izradu makroekonomskih procjena i projekcija, prikupljeni su od svih relevantnih statističkih institucija u zemlji, kao i ostalih relevantnih domaćih i međunarodnih institucija.

2.1. Ekonomski rast

Snažni inflatorni pritisci koji su obilježili 2022. godinu, kao i loša ekonomska pozicija naših najznačajnijih vanjskotrgovinskih partnera utjecali su na značajan pad inozemne potražnje, što je rezultiralo slabim trgovinskim prilikama i smanjenjem izvoza. U skladu sa kretanjem realne ekonomske aktivnosti u okruženju u Federaciji BiH u 2023. godini zabilježen je skroman rast realnog BDP-a od 1,8%. Ovakva kontrakcija ekonomske aktivnosti u Federaciji BiH posljedica je oštrog pada industrijske proizvodnje koji je iznosio 4,1% za period I-XII u odnosu na isti period prethodne godine³, te negativnih stopa rasta izvoza i uvoza, kao i još uvijek prisutne inflacije. Analiza glavnih komponenti BDP-a u FBiH (prema proizvodnom pristupu) ukazuje da je rast realne ekonomske aktivnosti u FBiH posljedica rasta uslužnih djelatnosti, dok su proizvodne djelatnosti zabilježile pad ili niske stope rasta. Padom se posebno ističe oblast „prerađivačka industrija“ najvećim dijelom kao rezultat slabe inozemne potražnje najznačajnijih grana prerađivačke industrije. Dalje kretanje BDP-a Federacije BiH najviše će ovisiti od kretanja industrije i vanjske trgovine, a čije kretanje je opet uvjetovano domaćom i ino potražnjom, ekonomskom aktivnošću naših trgovinskih partnera, inflacijom i geopolitičkom situacijom.⁴

Prosječna godišnja inflacija u Federaciji BiH u 2023. godini iznosila je 5,1%. Rast opšteg nivoa cijena u Federaciji BiH usporen je dijelom kao posljedica znatnog pada cijena prevoza od 5,1% na godišnjem nivou, a na što su utjecale cijene sirove nafte na svjetskom tržištu. Izuzev kratkoročnih šokova izazvanih novonastalim sukobima na Bliskom istoku, cijene nafte tipa Brent ostale su uglavnom stabilne. Prema projekcijama ECB, inflacija bi u narednom srednjoročnom periodu u eurozoni i Europskoj uniji trebala značajno usporiti i to najviše zbog energetske komponente. Niže cijene energenata utjecale bi na smanjenje

³ World Bank ECA Economic Update Spring 2024;

⁴ Smjernice ekonomske i fiskalne politike Federacije BiH za period 2025.-2027. godina, maj 2024. godine;

proizvodnih troškova, te bi u konačnici dovele i do stabilizacije potrošačkih cijena. U skladu sa europskim trendovima kretanja potrošačkih cijena, kao i trendovima u zemljama regiona, u BiH i Federaciji BiH za period 2025.–2027. godine očekivano je daljnje usporavanje inflacije potrošačkih cijena.

Uspostavljanje ponovne ravnoteže na tržištu roba i usluga nakon pandemije, u uvjetima kompleksne geopolitičke situacije u Europi, odrazilo se na slabu dinamiku vanjskotrgovinske razmjene. Naime, usporavanje ekonomske aktivnosti glavnih vanjskotrgovinskih partnera BiH i Federacije BiH utjecalo je na slabljenje izvozne potražnje za bosanskohercegovačkim proizvodima na međunarodnom tržištu. Pored toga, i sporiji ekonomski rast u zemlji, te samim tim i niži nivo domaće potražnje uticao je na pad uvoza u odnosu na prethodnu godinu. U Federaciji BiH izvoz je pao za 7,8% u periodu I-XII 2023. godine u odnosu na isti period prethodne godine, a uvoz za 3,2%. Daljnje kretanje privredne aktivnosti u zemlji kao i u okruženju, te usaglašavanje zakonske regulative u oblasti zelene energije u BiH sa važećim propisima zemalja Europske unije, predstavljat će glavnu odrednicu kretanja vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini i u Federaciji BiH u narednom srednjoročnom periodu. Uz povećanje izvozne potražnje, te proširenje proizvodne baze i podizanja konkurentnosti bosanskohercegovačkih proizvoda moguće je očekivati povećanje izvoza u srednjoročnom periodu. Sa druge strane, povećanje ekonomske aktivnosti u zemlji te time i domaće potražnje trebalo bi utjecati rast uvoza u Bosnu i Hercegovinu i Federaciju BiH. Vrlo bitno je naglasiti i izazove koji se odnose na vanjskotrgovinsku razmjenu u narednom periodu, a uključuju uvođenje CBAM-a (engl. Carbon Border Adjustment Mechanism), uvozne takse na pojedine proizvode iz zemalja koje nemaju odgovarajuće klimatske politike.⁵ Stoga, ukoliko se poduzmu odgovarajuće aktivnosti s ciljem postizanja niskougličnog emisijskog razvoja i dekarbonizacije, očekivano je jačanje konkurentske pozicije bosanskohercegovačkih proizvoda na tržištu Europske unije u srednjoročnom periodu. U protivnom, sasvim je izgledno da će zbog utjecaja primjene CBAM-a proizvodi (u čijoj proizvodnji se ne koriste obnovljivi izvori energije) iz Bosne i Hercegovine i Federacije BiH biti cjenovno nekonkurentni na tržištu Europske unije.

Imajući u vidu navedeno u Federaciji BiH u tekućoj 2024. godini očekuje se skroman rast realne ekonomske aktivnosti od 2,2%, a za period 2025.–2027. godine prosječna stopa realnog rasta procjenjuje se na 3%.

Tabela 1: Projekcija rasta BDP-a

	Zvanični podaci	Projekcije				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Nominalni rast	13,7	7,8	4,7	5,1	5,2	5,2
Realni rast	3,8	1,8	2,2	2,8	3,0	3,1

Izvor: DEP, mart 2024. godina

⁵ Uvođenjem Mehanizma za prekogranično prilagođavanje ugljika CBAM uvodi se uvozna taksa na pojedine proizvode iz zemalja koje nisu dio EU ETS i u kojima emisije ugljičnih plinova nisu adekvatno oporezovane. Na taj način EU štiti svoju privredu od nelojalne konkurencije i izjednačava uvjete trgovanja. Mehanizam je uveden 01.10.2023. g. i u prelaznom periodu biti će do 31.12.2025., nakon čega će biti u potpunosti uveden.

Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), pri Vijeću Ministara Bosne i Hercegovine izradila je makroekonomske pokazatelje na nivou Bosne i Hercegovine, koji se daju u slijedećem tabelarnom pregledu:

Tabela 2: Makroekonomski pokazatelji za period 2022-2027

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Nominalni BDP u mil. KM	45.518	49.061	51.363	53.968	56.783	59.719
Nominalni rast u %	13,7	7,8	4,7	5,1	5,2	5,2
BDP deflator (prethodna godina = 100)	109,5	105,9	102,4	102,2	102,2	102
Realni BDP u mil. KM (prethodna godina = 100)	41.560	46.323	50.149	52.822	55.576	58.549
Realni rast u %	3,8	1,8	2,2	2,8	3	3,1
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	14	6,1	2,2	2	1,9	1,8
Potrošnja u mil. KM	39.284	42.201	43.865	45.380	47.096	48.877
Realni rast u %	1,8	1,5	1,6	1,5	1,8	1,7
Vladina potrošnja u mil. KM	8.513	8.939	9.296	9.575	9.853	10.149
Realni rast u %	1,3	1,2	1,5	1	1,1	1,1
Privatna potrošnja u mil. KM	30.771	33.262	34.568	35.805	37.243	28.728
Realni rast u %	1,9	1,6	1,7	1,6	2	1,9
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil. KM	10.081	10.682	11.118	11.754	12.481	13.246
Realni rast u %	0,3	1,7	2,3	3,8	4,7	4,6
Vladine investicije u mil. KM	1.356	1.451	1.610	1.723	1.878	2.028
Realni rast u %	-5	1,9	7,8	3,9	6,8	5,8
Privatne investicije u mil. KM	8.725	9.231	9.508	10.031	10.603	11.218
Realni rast u %	1,2	1,6	1,5	3,8	4,3	4,4
Uvoz u mil. KM	28.230	27.869	29.332	31.108	33.704	36.231
Nominalni rast u %	33,8	-1,3	5,2	6,1	8,3	7,5
Realni rast u %	6,2	-2,4	3,9	4,6	6,7	5,3
Izvoz u mil. KM	21.954	21.610	23.142	25.269	28.156	30.986
Nominalni rast u %	31,7	-1,6	7,1	9,2	11,4	10
Realni rast u %	12	-3	5,2	7,1	8,9	7,5
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	23,1	23,3	23,5	24,4	24,9	25,1
Bilans tekućeg računa u mil. KM	-1.978	-1.704	-1.612	-1.250	-1.116	-1.109
Rast u %	184,7	-13,9	-5,4	-22,4	-10,7	-0,6
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-4,3	-3,5	-3,1	-2,3	-2	-1,9

IZVOR: DEP – mart 2024.godine

U posljednjem DEP-ovom dokumentu makroekonomskih projekcija se napominje da važnu odrednicu za ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u narednom periodu, pored internih dinamika, predstavljaju i ekonomska kretanja u vanjskom okruženju, naročito u zemljama EU-27. DEP-ove projekcije makroekonomskih pokazatelja zasnivaju se na Zimskim projekcijama Evropske komisije iz februara 2024. godine kao i Međunarodnog Monetarnog Fonda i Svjetske Banka, iz aprila 2024.

Obzirom da eksterne dinamike predstavljaju veoma važnu strukturnu odrednicu svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini, što se naročito odnosilo na 2022. i 2023. godinu, negativne ekonomske posljedice su već vidljive i ogledaju se kroz porast svjetskih cijena energenata i hrane, nestabilnost na finansijskim tržištima što bi u konačnici moglo ugroziti oporavak svjetske ekonomije. Osim eksternih dinamika, jako bitan faktor za ekonomski rast u zemlji tokom programskog perioda 2024.-2027. godina, predstavljat će i institucionalni kapacitet zemlje u provedbi strukturalnih reformi kako bi se ojačao doprinos internih dinamika u kreiranju istog. Prema prvim procjenama Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine⁶, Bosna i Hercegovina je u 2023. godini ostvarila realni BDP prema rashodnom pristupu u visini od 38,3 mlrd. KM, a što predstavlja godišnji rast od 1,6%. Analiza rashodnih kategorija BDP-a BiH za 2023. godinu ukazuje da je uporište ekonomskog rasta BiH predstavljala državna potrošnja od 1,7% i bruto investicije od 1,2%. Prema projekcijama DEP-a, u BiH se očekuje realni ekonomski rast od 2,2% u 2024., 2,8% u 2025., 3,0% u 2026. te 3,1% u 2027. godini (Tabela 2).

Indeks ukupnog obima industrijske proizvodnje u FBiH za period I-XII 2023. g. u odnosu na isti period prethodne godine bilježi pad od 4,1%. Prema GIG-u 2009 industrijska proizvodnja zabilježila je pad na godišnjem nivou u svim grupama izuzev grupe trajni proizvodi za široku potrošnju sa rastom od 5,3% (netrajni proizvodi za široku potrošnju pali su za 6,3%, intermedijalni proizvodi za 5,3%, energija bilježi pad od 4,2%, a kapitalni proizvodi za 0,4%). Prema područjima i oblastima KD BiH 2010 industrijska proizvodnja zabilježila je pad na godišnjem nivou u svim područjima i to: vađenje rude i kamena bilježi pad od 10,6%; prerađivačka industrija pala je za 4,3%, a oblast proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom bilježi je pad od 0,3%.⁷

U 2023. g. ukupan izvoz u FBiH iznosio je 11,2 mlrd KM, a ukupan uvoz 19,7 mlrd KM. U odnosu na prethodnu godinu, ukupan obim vanjskotrgovinske razmjene pao je za 4,9%. Na godišnjem nivou izvoz je pao za 7,8%, a uvoz za 3,2%. Vanjskotrgovinski deficit iznosio je 8,6 mlrd i viši je za 3,4% u odnosu na prethodnu godinu. Pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 56,6% i manja je za 2,8 p/p. u odnosu na prethodnu godinu.⁸

U tekućoj godini za period I-II 2024. \ I-II 2023. izvoz bilježi pad od 12,4%, a uvoz bilježi oporavak sa rastom od 5,9%. Najznačajniji vanjskotrgovinski partneri u Federaciji BiH u 2023. godinu su Njemačka, Hrvatska i Italija.⁹

⁶ BHAS: Bruto domaći proizvod, rashodni pristup, kvartalni podaci, od 30.03.2023. (prema lančano povezanim vrijednostima u cijenama 2015.);

⁷ FZS: Indeks obima industrijske proizvodnje, decembar 2023. g., Br.:9.12; Objava 25.01.2024.;

⁸ FZS: Robna razmjena sa inozemstvom; broj: 16.1.12.; Objava 22.1.2024.;

⁹ FZS: Robni promet sa inozemstvom 2021; Statistički bilten 349; Sarajevo 2022.; Robni promet sa inozemstvom 2022; Statistički bilten 366; Sarajevo 2023.;

Ako se pažljivije posmatra struktura projiciranog ekonomskog rasta **u periodu 2025-2027. godina** se može očekivati ekonomski rast od oko 3,0%. Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tokom ovog perioda trebala predstavljati domaća potražnja kroz povećanje privatne potrošnje i u manjoj mjeri investicije. Naime, povećanje ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji uz očekivano povećanje industrijske proizvodnje i građevinskih radova praćeno povećanjem broja zaposlenih i prihoda od izvoza (roba i usluga), kao i pad inflacije u srednjoročnom periodu, trebalo bi rezultirati povećanjem raspoloživog dohotka građana a samim tim i povećanjem privatne potrošnje koja će kao i prethodnih godina predstavljati ključni oslonac ekonomskog rasta. Tako se u periodu 2025 - 2027. godine očekuje prosječna stopa rasta privatne potrošnje od 1,8% (2025: 1,6%, 2026: 2,0%, 2027: 1,9%). S druge strane, imajući u vidu visok nivo javne potrošnje u okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini i napore koji se ulažu kroz proces fiskalne konsolidacije u Bosni i Hercegovini tokom ovog perioda očekuje se postepena stabilizacija javnih finansija kroz smanjenje javnih rashoda i istovremeno povećanje javnih prihoda kako bi se ograničio rast javne potrošnje. Tako se u periodu 2025.-2027. godina očekuje ujednačen rast javne potrošnje. U ovom vremenskom periodu očekuje se da bi mjerama fiskalne politike dio sredstava iz tekuće potrošnje trebao biti kanaliziran u svrhu jačanja investicione potrošnje u Bosni i Hercegovini. Samim tim, uz poboljšanje poslovnog ambijenta, investicije bi za razliku od prethodnih godina mogle imati značajniji rast, a time i veći doprinos u očekivanom rastu BDP-a. U periodu 2025-2027. godine u Bosni i Hercegovini se očekuje povećanje bruto investicija u stalna sredstva po prosječnoj godišnjoj stopi rasta od oko 4,3% (2025: 3,8%, 2026: 4,7%, 2027: 4,6%). U ovom vremenskom okviru pored povećanja privatnih investicija koje čine većinski dio ukupnih investicija kao što je to i ranije navedeno, očekuje se i značajniji doprinos javnih investicija. Smatra se da bi napredak u procesu evropskih integracija u kombinaciji sa unapređenjem poslovnog okruženja kroz reformske procese moglo povećati interes kako domaćih tako i stranih investitora za investiciona ulaganja u Bosnu i Hercegovinu. S druge strane, obzirom na strukturu i poziciju ekonomije Bosne i Hercegovine, smatra se da će javne investicije predstavljati nešto važniju polugu za podsticanje ekonomskog rasta u srednjem roku. Projekti u okviru izgradnje putne infrastrukture i energetski projekti, kao i raspoloživost sredstava kod međunarodnih finansijskih institucija bi uz adekvatnu i pravovremenu implementaciju istih mogli rezultirati godišnjim povećanjem javnih investicija, za period 2025. do 2027. godina. Stabilno eksterno okruženje uz unapređenje industrijske baze i podizanje konkurentnosti u zemlji predstavljaju preduslov poboljšanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Samo pod uslovom materijalizacije navedenih eksternih pretpostavki u periodu 2025-2027. godine može se očekivati porast vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom.¹⁰

Kada govorimo samo o Federaciji BiH, projekcije indikatora za naredni srednjoročni period su sačinjene na osnovu projekcija Direkcije za ekonomsko planiranje pri Vijeću ministara BiH iz marta 2024. godine i projekcija relevantnih međunarodnih institucija (MMF-a i Svjetske banke iz aprila, Europske komisije iz februara 2024. god.)

¹⁰ Makroekonomske projekcije 2025-2027. godina, Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) (mart 2024. godina);

U nastavku teksta je tabelarni prikaz nominalnog i realnog BDP-a FBiH i stopa rasta istih za razdoblje 2022.–2027. god.

Tabela 3: BDP FBiH; procjena za 2023.-2023 g. i projekcije za razdoblje 2024. – 2027. g.

Indikator	Procjena		Projekcije			
	2022.	2023.	2024.	2025.	2026	2027
<i>Nominalni BDP u mil. KM</i>	29.462	31.809	33.356	35.079	36.908	38.817
<i>Nominalni rast u %</i>	16,8%	7,9%	4,9%	5,1%	5,2%	5,2%
<i>Realni BDP u mil. KM</i>	26.275	30.003	32.497	34.334	36.124	38.057
<i>Realni rast u %</i>	4,1%	1,8%	2,2%	2,9%	3,0%	3,1%

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Prosječna godišnja inflacija u Federaciji BiH u 2023. godini iznosila je 5,1%. Rast općeg nivoa cijena u Federaciji BiH usporen je dijelom kao posljedica znatnog pada cijena prijevoza od 5,1% na godišnjem nivou, a na što su utjecale cijene sirove nafte na svjetskom tržištu. Izuzev kratkoročnih šokova izazvanih novonastalim sukobima na Bliskom istoku, cijene nafte tipa Brent ostale su uglavnom stabilne. Prema projekcijama ECB, inflacija bi u narednom srednjoročnom periodu u eurozoni i Europskoj uniji trebala značajno usporiti i to najviše zbog energetske komponente. Niže cijene energenata utjecale bi na smanjenje proizvodnih troškova, te bi u konačnici dovele i do stabilizacije potrošačkih cijena. U skladu sa europskim trendovima kretanja potrošačkih cijena, kao i trendovima u susjedstvu, u BiH i Federaciji BiH za period 2025.–2027. godine očekivano je dalje usporavanje inflacije potrošačkih cijena.¹¹

Uspostavljanje ponovne ravnoteže na tržištu roba i usluga nakon pandemije, u uvjetima kompleksne geopolitičke situacije u Europi, odrazilo se na slabu dinamiku vanjskotrgovinske razmjene. Naime, usporavanje ekonomske aktivnosti glavnih vanjskotrgovinskih partnera BiH i Federacije BiH utjecalo je na slabljenje izvozne potražnje za bosanskohercegovačkim proizvodima na međunarodnom tržištu. Pored toga, i sporiji ekonomski rast u zemlji, te samim tim i niži nivo domaće potražnje uticao je na pad uvoza u odnosu na prethodnu godinu. U Federaciji BiH izvoz je pao za 7,8% u periodu I - XII 2023. godine u odnosu na isti period prethodne godine, a uvoz za 3,2%. Daljnje kretanje privredne aktivnosti u zemlji kao i u okruženju, te usaglašavanje zakonske regulative u oblasti zelene energije u BiH sa važećim propisima zemalja Europske unije, predstavljat će glavnu odrednicu kretanja vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini i u Federaciji BiH u narednom srednjoročnom razdoblju. Uz povećanje izvozne potražnje, te proširenje proizvodne baze i podizanja konkurentnosti bosanskohercegovačkih proizvoda moguće je očekivati povećanje izvoza u srednjoročnom periodu. Sa druge strane, povećanje ekonomske aktivnosti u zemlji te time i domaće potražnje trebalo bi utjecati rast uvoza u Bosnu i Hercegovinu i Federaciju BiH. Vrlo bitno je naglasiti i izazove koji se odnose na vanjskotrgovinsku razmjenu u narednom periodu, a uključuju uvođenje CBAM-a (engl. Carbon Border Adjustment Mechanism), uvozne takse na pojedine proizvode iz zemalja koje nemaju odgovarajuće klimatske politike.

¹¹ Makroekonomske projekcije 2025-2027. godina, Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) (mart 2024. godina);

Imajući u vidu navedeno u Federaciji BiH u tekućoj 2024. godini očekuje se skroman rast realne ekonomske aktivnosti od 2,2%, a za period 2025.-2027. godine prosječna stopa realnog rasta procjenjuje se na 3%.

2.2. Industrijska proizvodnja i robna razmjena

Prema podacima BHAS-a 2021. godini usljed poboljšanja epidemioloških i ekonomskih prilika u eksternom okruženju Bosna i Hercegovina je ostvarila rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 10,7% u odnosu na prethodnu godinu. Vrijedi istaći da je ovaj rast fizičkog obima industrijske proizvodnje dobrim dijelom i posljedica baznog efekta iz prethodne godine obzirom da je tokom pandemijske (2020.) godine u Bosni i Hercegovini registriran pad industrijske proizvodnje od 6,2%. S druge strane, trenutno raspoloživi preliminarni podaci BHAS-a za period januar-avgust 2022. godine ukazuju na nastavka trenda rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini obzirom da je u odnosu na isti period prethodne godine ostvaren rast od 3,5%¹².

Trenutno raspoloživi statistički podaci (međunarodni i domaći) za 2022. godinu ukazuju na to da je trend rasta privredne aktivnosti nastavljen, ali nešto nižim intenzitetom u odnosu na prethodnu godinu. Naime, prema podacima Eurostata za 2022. godinu u zemljama EU zabilježen je ekonomski rast od oko 3,5% u odnosu na isti period, dok je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje iznosio oko 2%. Čini se da je sličan trend kretanja privredne aktivnosti primjetan i u Bosni i Hercegovini. Naime, prema trenutno raspoloživim preliminarnim podacima BHAS-a za 2022. godinu u Bosni i Hercegovini je registriran rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 1,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Sličan trend nastavljen je i u 2023. godini, obzirom da registrirane stope rasta ukazuju na dodatno usporavanje kako fizičkog obima industrijske proizvodnje, tako i ukupne ekonomske aktivnosti u Bosni Hercegovini.

U periodu 2023-2026. godina, kako u Bosni i Hercegovini tako i u svijetu očekuje se postepena stabilizacija ekonomskih prilika što će se odraziti i na kretanje obima proizvodnje, zaposlenosti i izvoza. Tokom posmatranog perioda kretanja u okviru industrijske proizvodnje će pored ekonomskih kretanja u vanjskom okruženju dosta zavisiti i od internih dinamika u Bosni i Hercegovini. Naime, tokom ovog perioda očekuje se poboljšanje implementacije reformskih mjera na unapređenju poslovnog ambijenta koje provode nadležne institucije u Bosni i Hercegovini. Poboljšanje poslovnog ambijenta je preduslov za povećanje investicionih ulaganja (domaćih i inostranih), veću iskorištenost postojećih i pokretanje novih kapaciteta, povećanje broja zaposlenih i jačanje konkurentske pozicije bh. proizvođača kako na domaćem tako i na inostranim tržištima. Samo pod uslovom materijalizacije kako eksternih tako i internih pretpostavki, projekcija DEP-a da bi Bosna i Hercegovina mogla ostvarivati prosječne godišnje stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje od 2,2% do 4,8%.

Prema trenutno raspoloživim projekcijama u zemljama EU se u 2023. godini očekuje se nešto niža stopa ekonomskog rasta od 0,8%, što je posljedica sukoba u Ukrajini, energetske krize, rastuće inflacije i u konačnici slabljenja ekonomskog rasta.¹³ U skladu sa ovim kretanjima i pretpostavkama DEP-a iz osnovnog scenarija za 2023. godinu je da se u Bosni i

¹² Informacija o perspektivama za Bosnu i Hercegovinu 2023-2026. godine, DEP maj 2023;

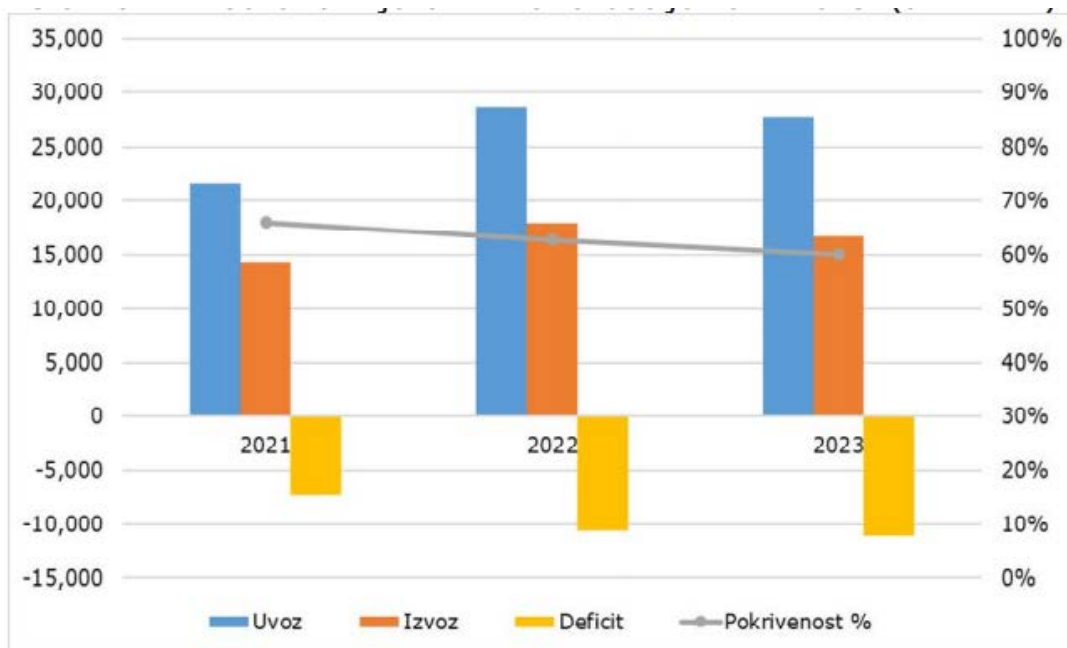
¹³ U procesu projiciranja ekonomskih kretanja u vanjskom okruženja (izvozne tražnje) korišteni su raspoloživi podaci DG ECFIN-a „European Economic Forecasts“ Winter 2023 iz februara 2023. godine;

Hercegovini može očekivati nastavak trenda rasta u vanjskotrgovinskoj razmjeni ali sa nešto nižim stopama rasta u odnosu na prethodnu godinu.

Prema projekcijama DEP-a za 2023. godinu u Bosni i Hercegovini se očekuje rast ukupnog izvoza od 6,6% u realnom smislu nošen rastom izvoza roba sa očekivanom stopom rasta od 7,1%, dok je očekivani rast izvoza usluga oko 5%. Međutim, trend rasta svjetskih cijena zasigurno će tokom 2023. godine imati utjecaj na kretanje bosanskohercegovačkog izvoza. S druge strane, obzirom da je Bosna i Hercegovina prilično uvozno zavisna ekonomija u 2023. godini se može očekivati i realni rast ukupnog uvoza od oko 5%, pri čemu je očekivani rast uvoza roba 4,9% a rast uvoza usluga 0,4%.

Prema projekcijama DEP-a očekuje se da stope rasta uvoza budu nešto niže u odnosu na izvozne i trebale bi se kretati od 5,7% u 2024. godini, 5,7% u 2025. godini, i 5,9% u 2026. godini. Više stope rasta izvoza od uvoznih u srednjem roku bi trebale rezultirati povećanjem zastupljenosti izvoza u BDP-u na oko 57%, dok bi ukupni izvoz (robe +usluge) iznosio oko 66% zaključno sa 2026. godinom. Rezultat ovakvih trendova kretanja izvoza i uvoza bilo bi postepena stabilizacija ukupnog vanjskotrgovinskog deficita na oko 10% BDP-a, uz blago pozitivan doprinos ekonomskom rastu od 0,5 p.p. na godišnjem nivou i poboljšane pokrivenosti uvoza izvozom od preko 85% zaključno sa 2026. godinom.¹⁴

Grafikon 1: Robna razmjena BiH za period 2021-2023. (u mil. KM)

Izvor: Agencija za statistiku BiH, prikaz OMA

Iz grafikona se vidi da je u 2023. godini bilo određenog smanjenja izvoza, ali je došlo i do smanjenja uvoza u odnosu na prethodnu godinu. Uvoz je u 2023. godini manji za 3,0%, dok je izvoz manji za 7,1% u usporedbi sa 2022. godinom. U odnosu na 2021. godinu uvoz je u 2023. godini veći za 28,6%, a izvoz za 17,0%. Pokrivenost uvoza izvozom u 2023. godini na godišnjoj razini iznosi 60,1% i manja je za 2,6 p.b., dok je vanjskotrgovinski deficit veći za 3,8% u odnosu na 2022. godinu. S obzirom na konstantan rast cijena roba i usluga na

¹⁴ Informacija o perspektivama za Bosnu i Hercegovinu 2023-2026. godine, DEP maj 2023;

svjetskom tržištu, kao i na činjenicu da BiH više uvozi nego što izvozi, dolazi do povećanja vanjskotrgovinskog deficita u zemlji.¹⁵

2.3. Tržište rada

Na tržištu rada Federacije BiH prosječan broj zaposlenih osoba u 2023. godini iznosio je 541.261 i to najviše u području prerađivačke industrije 19,6%, ili izraženo u apsolutnim iznosima 106.230 osoba. Značajan udio u strukturi zaposlenosti zauzima trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala 18,2%. Broj nezaposlenih osoba na dan 31.12.2023. godine iznosio je 271.904, a od toga 64.488 osobe (što predstavlja 23,7%) registrovane su na području Kantona Tuzla, te 51.232 osobe (ili 18,8%) registrovane su na području Kantona Sarajevo.¹⁶

U februaru 2024. godine broj zaposlenih osoba iznosio je 542.688, a što predstavlja povećanje od 1% u odnosu na isti period prethodne godine. U istom periodu najveći porast zaposlenosti zabilježen je u području djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva od 4,7%, a najznačajniji pad zabilježen je u području djelatnosti: vađenje rude i kamena od 7,1%, te prerađivačke industrije od 2,1%.¹⁷

Prosječna neto plata u Federaciji BiH u 2023. godini iznosila je 1.261 KM i nominalno je viša za 13,2 % u odnosu na prethodnu godinu, a realno za 7,6%. Najviši nominalni rast neto plata ostvaren je u sljedećim područjima: administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti 18,7%, zatim u području informacija i komunikacija 17,1%, te području vađenja rude i kamena 16,7% i građevinarstva 16,3%.¹⁸

U februaru 2024. godine prosječna neto plata iznosila je 1.315 KM, a što predstavlja nominalno povećanje za 10,2%, a realno 9% u odnosu na isti period prethodne godine. U istom periodu najznačajniji rast realnih neto plata zabilježen je u području djelatnosti: poljoprivreda, šumarstvo i ribolov od 14,7%, te djelatnosti vađenja rude i kamena od 12,8%. Prosječna bruto plata u drugom mjesecu tekuće godine iznosila je 2.045 KM, i nominalno je viša za 10,6%, a realno za 9,4% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

U 2022. godini primjetan je veliki jaz između stopa nominalnog i realnog rasta neto plata zbog neusklađenosti realnih stopa rasta neto plata sa inflatornim kretanjima. U 2023. godini kao posljedica usporavanja inflacije dolazi do znatnog smanjivanja jaza između nominalnog i realnog rasta neto plata.

2.4. Rizici ostvarenja makroekonomskih projekcija

Rizici po projekcije rasta u srednjoročnom periodu 2025.–2027. godine vrlo su naglašeni i u najvećoj mjeri pod utjecajem su vanjskih faktora, a odnose se uglavnom na globalna geopolitička zbivanja. Kao važne izvore geopolitičkog rizika značajno je navesti rat u

¹⁵ Privredna kretanja Tuzlanskog kantona u 2023. godini, Kantonalna privredna komora Tuzla;

¹⁶ FZS: Zaposlenost, nezaposlenost i plate u FBiH po kantonima i općinama, 2023; Broj: 8.4. ; Sarajevo, 28.02.2024

¹⁷ FZS; Zaposlenost, nezaposlenost i plate 2022; Statistički bilten 363; Sarajevo 2023. i FZS; Zaposlenost, nezaposlenost i plate u FBiH po kantonima i općinama, 2023.

¹⁸ FZS; Prosječna mjesečna isplaćena neto i bruto plata zaposlenih po područjima KD 2010, decembar; Sarajevo, 16.02.2024; Broj: 8.1.12.

Ukrajini, novonastali sukob na Bliskom istoku te rastuće napetosti na Crvenom moru i Hormuškom zaljevu.¹⁹

Geopolitičke napetosti mogle bi dovesti do rasta cijena energenata i drugih sirovina. Dalja eskalacija navedenih sukoba utjecala bi na jačanje inflatornih pritisaka, te slabljenje globalnog ekonomskog rasta, a što bi imalo negativan odraz na vanjsku trgovinu, industriju i u konačnici na projekcije ekonomskog rasta u BiH i Federaciji BiH 2025.–2027. godine. Nadalje, nepovoljni vremenski uvjeti dodatni su faktor koji bi mogao potaknuti neočekivani porast cijena hrane. Također, viša i dugotrajnija inflacija u zemljama glavnim trgovinskim partnerima BiH, mogla bi ishoditi višom inflacijom potrošačkih cijena od očekivane. Također, značajno je naglasiti i rizik vezano za uvođenje CBAM regulative. Konkretno za BiH primjena CBAM–a značila bi dodatno oporezivanje robe prilikom izvoza u Europsku uniju. Ukoliko se u BiH ne postigne zadovoljavajući stepen niskougljičnog razvoja i dekarbonizacije, bosanskohercegovački proizvodi na europskom tržištu neće biti cjenovno konkurentni, a negativni efekti vanjskotrgovinske razmjene na projicirani rast zasigurno neće izostati.

Pored toga, značajno je istaći i klimatske rizike. Naime, nepovoljne hidrološke prilike mogle bi se negativno odraziti na ukupnu proizvodnju električne energije te slijedom toga i na fizički obim ukupne industrijske proizvodnje, a time i na projicirani rast. Neophodno je napomenuti i spor intenzitet provođenja ekonomskih reformi u zemlji kao jedan od unutrašnjih rizika. Naime, srednjoročni rizik za projektovani rast mogla bi predstavljati i eventualna kašnjenja u reformskim procesima koji imaju za cilj unapređenje poslovnog okruženja u zemlji.

Migracije stanovništva iz Bosne i Hercegovine, samim tim i iz Federacije dugogodišnji su problem i predstavljaju značajan srednjoročni rizik. Posebno je naglašen trend odlaska mlađe i obrazovanije populacije koji predstavljaju najznačajniji demografski segment. Ukoliko se ne prekine trend odlaska mladih, obrazovanih i kvalifikovanih kadrova iz zemlje srednjoročno bi to rezultiralo smanjenjem produktivnosti i značajnim usporavanjem rasta.

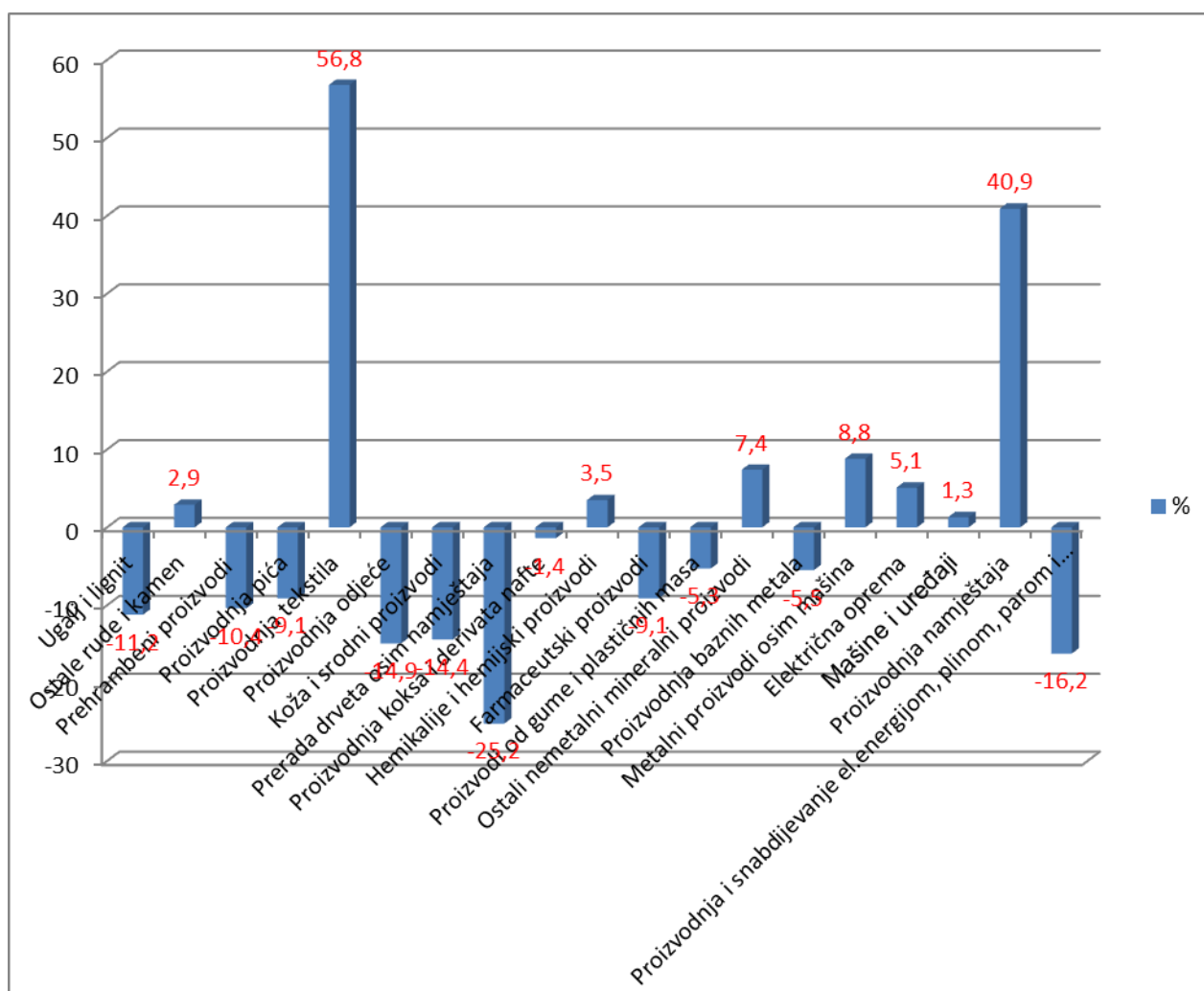
¹⁹ Smjernice ekonomske i fiskalne politike Federacije BiH za period 2025.-2027. godina, maj 2024. godine;

3. MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE TUZLANSKOG KANTONA

U Tuzlanskom kantonu, prema evidencijama na dan 31.12.2023. godine, poslovalo je 10.415 pravnih lica, 6.335 dijelova pravnih lica i 11.393 fizičke osobe (obrti). Najviše i pravnih i fizičkih lica posluje u oblasti trgovine i uslužnog sektora, a slijedi prerađivačka industrija sa nešto više od 3.000 pravnih i fizičkih lica.

Prema podacima za period januar-decembar 2023. godine, došlo je do pada obima industrijske proizvodnje u Tuzlanskom kantonu za 3,2% u odnosu na 2022. godinu. Rast industrijske proizvodnje je ostvaren u kategorijama intermedijarnih proizvoda 4,1% i trajnih proizvoda za široku potrošnju 40,9% dok je došlo do pada proizvodnje energije 13,5%, netrajnih proizvoda za široku potrošnju 6,1% i kapitalnih proizvoda 0,7%.

Grafikon 2: Industrijska proizvodnja za Tuzlanski kanton I-XII 2023/I-XII 2022 (%)

Izvor: Privredna komora Tuzlanskog kantona, 2024. godina

Ukupni izvoz iz Tuzlanskog kantona u 2023. godini iznosio je 2.588,9 miliona KM što je za 5,3% manje u odnosu na nominalnu vrijednost izvoza u 2022. godini. U istom periodu

ostvaren je uvoz u vrijednosti od 2.863,3 miliona KM, što je pad nominalne vrijednosti uvoza od 6,1% u odnosu na isti period prošle godine. Ostvaren je vanjskotrgovinski deficit od 274,4 miliona KM, a pokrivenost uvoza izvozom je 90,4%. Najveći izvoz je u hemiskoj i metaloprerađivačkoj industriji, a najvažniji vanjskotrgovinski partneri su Austrija i Njemačka.²⁰

Tabela 4: Uvoz-Izvoz u Tuzlanskom kantonu 2023/2022 godina (u mil. KM)

I-XII 2022	Izvoz (000) KM	Uvoz (000) KM
Hrana i piće	66.976	238.415
Industrijski materijali	1.143.082	1.150.171
Goriva i maziva	293.647	435.740
Kapitalni proizvodi	458.634	505.429
Transportna sredstva i dijelovi	173.303	182.536
Proizvodi za široku potrošnju	453.232	350.908

Izvor: Privredna komora Tuzlanskog kantona, 2024. godina

Na evidenciji JU Služba za zapošljavanje TK, na kraju decembra 2023. godine evidentirane su 64.460 nezaposlenih osoba, od čega je 65% stručnih i 35% nestručnih. U ukupnom broju nezaposlenih je 41.403 žene. Broj zaposlenih lica prema podacima Porezne uprave FBIH po mjestu prebivališta zaposlenika, iznosio 103.809. U odnosu na isti dan 2022. godine, broj zaposlenih je smanjen za 388, odnosno 0,37%.

Tabela 5: Neto plaća za Tuzlanski kanton 2023/2022 godina

Djelatnost		Tuzlanski kanton	
		Neto plaća (XII 23)	XII 23/ 2022 %
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	1.020	13,1
B	Vađenje ruda i kamena	1.431	15,5
C	Prerađivačka industrija	972	15,3
D	Proizvodnja i snabdijevanje el.en., plinom	2.030	12,3
E	Snabdijevanje vodom i uklanjanje otpadnih voda	1.178	18,4
F	Građevinarstvo	911	19,7
G	Trgovina na veliko i malo	930	18,6
H	Prevoz, skladištenje i komunikacije	906	16,5
I	Hotelijerstvo i ugostiteljstvo	829	21,4
J	Informacije i komunikacije	1.982	18,6
K	Finansijske djelatnosti	1.728	21,3
L	Poslovanje nekretninama	983	7,0
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.168	3,1
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.018	16,2
O	Javna uprava i odbrana	1.649	13,1
P	Obrazovanje	1.102	15,3
Q	Zdravstvena socijalna zaštita	1.721	12,3
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	1.164	26,9
S	Ostale uslužne djelatnosti	1.212	12,4

Izvor: Privredna komora Tuzlanskog kantona, 2024. godina

²⁰ Privredna kretanja Tuzlanskog kantona u 2023. godini, Kantonalna privredna komora Tuzla;

Prosječna neto plata u Tuzlanskom kantonu u decembru 2023. je iznosila 1.180 KM što je ispod prosjeka Federacije BiH. U odnosu na kantonalni prosjek iz 2022. godine, neto plaća je veća za 15,5%. Najviše prosječne neto plate su u sektoru proizvodnje i snabdijevanja el.energijom (2.030 KM), dok su najniže prosječne neto plate u ugostiteljstvu i hotelijerstvu (829 KM).

4. SREDNJOROČNA FISKALNA POLITIKA

Fiskalna politika, usklađena je sa mjerama Reformske agende u 2024. godini i narednom srednjoročnom periodu fokusirana je na podršci makroekonomskom rastu, u cilju povećanja fiskalnog prostora politikama koje promovišu dugoročni rast i suzbijaju sivu ekonomiju. Ključne aktivnosti prvenstveno podrazumijevaju djelovanje u pravcu stvaranja povoljnog i stabilnog poslovnog okruženja, atraktivnog za povećan priliv i domaćih i stranih investicija, kao glavnog generatora prognoziranog srednjoročnog makroekonomskog rasta. Provedbu planiranih aktivnosti i dalje prati nastavak reformi u cilju kreiranja stabilnog poreznog sistema i približavanja istog standardima Evropske unije.

Vlada Tuzlanskog kantona bit će usmjerena na oblikovanje fiskalne politike u cilju promovisanja konkurentnosti, povećanja efikasnosti javnog sektora te jačanja upravljanja javnim finansijama, kako na strani prihoda tako i na strani rashoda budžeta, kao i na pitanje povrata vanjskog duga. Prioriteti u oblasti porezne politike i javnih prihoda u FBiH, a koji će imati utjecaj na Tuzlanski kanton, za period 2025. – 2027. godina bit će orjentisani na nastavku aktivnosti izrade prijedloga zakonskih rješenja kojima će se doprinijeti osiguranju i očuvanju ambijenta pogodnog privrednom rastu, sa stabilnim i predvidivim uslovima poslovanja, te poboljšanju naplate javnih prihoda, kao jednog od osnovnih agregata za planiranje razvojnih, socijalnih i ostalih društvenih potreba i obaveza. Također, kao i u proteklom periodu, nastavlja se kontinuirano provođenje aktivnosti na pojačanom inspekcijskom nadzoru s ciljem poticanja poštivanja propisa u cilju poboljšanja porezne discipline, suzbijanja sive ekonomije, te postizanja efikasnije naplate javnih prihoda.

Usvajanjem inicijative za izmjenu zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH od strane Parlamenta Federacije BiH („Zakon o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine” broj: 17/22), omogućena je ravnopravnija raspodjela javnih prihoda po kantonima, između ostaloga i Tuzlanskog kantona, a čija je puna primjena počela od 01. januara 2023. godine.

5. POLITIKA PRIHODA ZA NIVO TUZLANSKOG KANTONA

Srednjoročne projekcije javnih prihoda u Federaciji BiH prate pozitivna makroekonomska očekivanja u kretanju onih agregata sa kojim su u značajnoj korelaciji. Kod nekih stavki, u cilju očuvanja fiskalne discipline, već unutar osnovnog scenarija uključeni su i procijenjeni efekti pojedinih visokih rizika po ostvarenje makroekonomskih prognoza. Projekcije su usko vezane za pretpostavljenu brzinu oporavka ekonomije u postpandemijskom periodu, ali i sa najnovijim negativnim dešavanjima u Ukrajini, te na Bliskom istoku, koja su se odrazila na cjelokupnu ekonomiju. Obzirom na krajnju nepredvidivost mogućih budućih šokova, posebno kada je riječ o stanju inflacije, moguće su značajne promjene u krajnjem ishodu makroekonomskih pretpostavki, pa tako i projekcija javnih prihoda.

Srednjoročne projekcije prihoda za period 2025.-2027. godina prate pozitivne makroekonomske prognoze za navedeni period, ali istovremeno zadržavajući određeni nivo opreznosti i konzervativnosti u procjenama.

Kada je riječ o projekcijama prihoda od indirektnih poreza, iste su bazirane na srednjoročnom Planu naplate ukupnih prihoda na Jedinственном računu, preuzetom od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje (OMA) iz aprila 2024. godine. Na osnovu srednjoročnih kretanja krajnje potrošnje izvršena je procjena učešća Federacije BiH u međuentitetskoj raspodjeli, dok je projekcija raspoloživog dijela ovih prihoda za raspodjelu korisnicima Federacije BiH, po godinama, zasnovana i na planu otplate vanjskog duga u periodu 2025-2027. godina.

Svaki neplanirani događaj u 2024. godini, koji se u značajnoj mjeri može odraziti na pretpostavljene iznose javnih prihoda, eventualno će dovesti i do vanrednog revidiranja projekcija prihoda.

Tabela 6: Osnovni scenari, projekcija prihoda od indirektnih poreza (2025-2027)

Vrsta prihoda (neto)	u mil KM					Projektirana stopa rasta			
	Izvršenje	Projekcija							
	2023	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
PDV	5.586,6	6.146,9	6.399,9	6.622,6	6.886,6	10,0%	3,6%	4,0%	4,0%
Akcize	1.604,0	1.782,3	1.846,5	1.916,4	1.988,4	11,1%	3,6%	3,8%	3,8%
Carine	506,7	542,3	575,4	623,2	669,9	7,0%	6,1%	8,3%	7,5%
Putarina	677,7	725,9	746,2	768,6	792,4	7,1%	2,8%	3,0%	3,1%
Ostalo	59,5	54,9	54,9	54,9	54,9	7,7%	0,0%	0,0%	0,0%
UKUPNO	8.434,5	9.252,3	9.589,9	9.985,6	10.392,2	9,7%	3,6%	4,1%	4,1%
Namjenska putarina *)	-425,5	-453,7	-466,4	-480,4	-495,2	7,1%	2,8%	3,0%	3,1%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	8.011,0	8.798,6	9.123,5	9.505,3	9.897,0	9,8%	3,7%	4,2%	4,1%

Izvor: Odjeljenje za makroekononsku analizu BIH, april 2024. godina

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22) je detaljno definisana raspodjela prihoda od indirektnih poreza između Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcije za ceste.

Projekcije prihoda za Bosnu i Hercegovinu u periodu 2024-2027 dostupne su u Tabeli 6. Kako bi se osigurala uporedivost projektiranih i naplaćenih prihoda od indirektnih poreza, projekcije prihoda od indirektnih poreza prikazane su na gotovinskoj osnovi u skladu sa izvještajima UIO o naplati po vrstama prihoda.

U narednim tabelarnim pregledima daju se projekcije indirektnih i direktnih poreza za nivo Tuzlanskog kantona za period 2025-2027. godina dostavljenih od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo.

Projekcije prihoda sa Jedinstvenog računa trezora za nivo Tuzlanskog kantona u narednom trogodišnjem periodu su slijedeće:

Tabela 7: Projekcije prihoda sa Jedinstvenog računa za Tuzlanski kanton

Indirektni porezi (KM)	Projekcija 2025	Projekcija 2026	Projekcija 2027
Tuzlanski kanton ukupno (I + II + III)	485.635.210	526.638.797	561.700.086
I Kanton	396.947.154	430.462.552	459.120.850
II Gradovi/općine TK ukupno	69.834.345	75.730.661	80.772.475
III JU Direkcija regionalnih cesta Tuzlanskog kantona	18.853.711	20.445.584	21.806.761

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa za 2025. godinu za nivo Tuzlanskog kantona očekuje se u iznosu od 485.635.210,00 KM, od čega se na Kanton odnosi iznos od 396.947.154,00 KM, za gradove/općine iznos od 69.834.345,00 KM i JU Direkciju regionalnih cesta Tuzlanskog kantona iznos od 18.853.711,00 KM.

Porez na dobit preduzeća, izuzev banaka i drugih finansijskih organizacija, predstavlja u cijelosti prihod Kantona, i u narednom trogodišnjem periodu projicira se u sljedećim iznosima:

Tabela 8: Projekcije prihoda od poreza na dobit

Porez na dobit (KM)	Projekcija 2025	Projekcija 2026	Projekcija 2027
Tuzlanski kanton	93.878.392	97.782.904	101.857.631

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

Projekcije se temelje i na makroekonomskim pretpostavkama, preuzetim od Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) iz marta 2024. godine.²¹

²¹ Revidirane projekcije prihoda za 2024. godinu i projekcije za period 2025-2027. godina, Federalno ministarstvo finansija, Sarajevo, maj 2024. godine;

Projekcije prihoda od poreza na dohodak, uključujući zaostale obaveze po osnovu poreza na plaće, za nivo kantona su sljedeće:

Tabela 9: Projekcije prihoda od poreza na dohodak

Porez na dohodak (KM)	Projekcija 2025.	Projekcija 2026.	Projekcija 2027.
Tuzlanski kanton ukupno (I + II)	133.908.815	145.834.161	159.058.344
I Kanton	81.244.427	88.479.708	96.503.013
II Gradovi/općine TK ukupno	52.664.386	57.354.450	62.555.328

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

5.1. Projekcije prihoda za gradove/općine i vanbudžetske fondove

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa za gradove/općine Tuzlanskog kantona očekuje se u sljedećim iznosima za period 2025.-2027. godina:

Tabela 10: Pojekcije prihoda sa Jedinstvenog računa za gradove/općine TK u KM

Gradovi/Općine TK	Projekcija 2025.	Projekcija 2026.	Projekcija 2027.
BANOVIĆI	3.314.842,00	3.594.724,00	3.834.044,00
GRAČANICA	6.486.029,00	7.033.663,00	7.501.933,00
GRADAČAC	6.374.696,00	6.912.930,00	7.373.162,00
KALESIJA	5.387.067,00	5.841.913,00	6.230.841,00
KLADANJ	2.000.398,00	2.169.297,00	2.313.719,00
ČELIĆ	1.637.668,00	1.775.941,00	1.894.176,00
LUKAVAC	6.758.973,00	7.329.653,00	7.817.629,00
SREBRENİK	6.629.684,00	7.189.447,00	7.668.089,00
TUZLA	17.367.904,00	18.834.326,00	20.088.233,00
ŽIVINICE	9.499.195,00	10.301.239,00	10.987.050,00
DOBOJ ISTOK	1.612.529,00	1.748.679,00	1.865.099,00
SAPNA	1.684.356,00	1.826.571,00	1.948.176,00
TEOČAK	1.081.005,00	1.172.277,00	1.250.322,00
UKUPNO	69.834.346,00	75.730.660,00	80.772.473,00

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

Prateći također tekuće trendove naplate i makroekonomske prognoze na tržištu rada, očekivani rast broja zaposlenih kao i prosječne plate, te se istovremeno vodeći posebnom opreznosti prilikom planiranja ovih prihoda, pripremljena je projekcija prihoda od doprinosa za zdravstveno osiguranje i doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti za period 2025-2027. godina.

Prihodi od poreza na dohodak na nivou gradova/općina TK za period 2025.-2027. godina projiciraju se kako slijedi:

Tabela 11: Projekcije poreza na dohodak za općine TK u KM

Gradovi/općine TK	Projekcije 2025.	Projekcije 2026.	Projekcije 2027.
BANOVIĆI	2.612.813,00	2.845.499,00	3.103.528,00
GRAČANICA	4.843.284,00	5.274.606,00	5.752.905,00
GRADAČAC	3.596.294,00	3.916.565,00	4.271.718,00
KALESIJA	2.212.385,00	2.409.411,00	2.627.895,00
KLADANJ	1.660.359,00	1.808.223,00	1.972.192,00
ČELIĆ	863.970,00	940.911,00	1.026.232,00
LUKAVAC	5.604.247,00	6.103.337,00	6.656.785,00
SREBRENİK	3.012.250,00	3.280.508,00	3.577.983,00
TUZLA	19.629.096,00	21.377.179,00	23.315.653,00
ŽIVINICE	5.318.179,00	5.791.793,00	6.316.990,00
DOBOJ ISTOK	1.944.027,00	2.117.154,00	2.309.137,00
SAPNA	746.881,00	813.395,00	887.153,00
TEOČAK	620.601,00	675.869,00	737.157,00
UKUPNO	52.664.386,00	57.354.450,00	62.555.328,00

Projekcije prihoda vanbudžetskih fondova Tuzlanskog kantona, date su u sljedećem tabelarnom pregledu:

Tabela 12: Projekcije prihoda vanbudžetskih fondova

Prihodi (doprinosi)	Projekcije		
	2025.	2026.	2027.
Zavod zdravstvenog osiguranja TK- doprinos za zdravstveno osiguranje	375.634.059	395.683.689	417.025.437
Služba za zapošljavanje TK doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	32.680.401	34.112.454	35.626.950
UKUPNO:	408.314.460	429.796.143	450.652.387

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

5.2. Projekcije prihoda Direkcije regionalnih cesta Tuzlanskog kantona

Projekcije prihoda Direkcije regionalnih cesta Tuzlanskog kantona, date su u sljedećem tabelarnom pregledu:²²

Tabela 13: Projekcije prihoda

Prihodi	Projekcije		
	2025.	2026.	2027.
Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa	18.853.711	20.445.584	21.806.761
Prihodi od namjenske putarine za finansiranje autocesta i cesta	5.613.921	5.782.435	5.960.578
UKUPNO:	24.467.631	26.228.019	27.767.339

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 54/20, 55/20-Isp, 63/20, 88/20, 28/21, 56/21, 83/21, 01/22, 34/22, 57/22, 76/22, 93/22, 94/22, 10/23, 37/23, 81/23, 23/24 i 36/24), definisano je da od ukupno doznačenog iznosa prihoda od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa koji pripadaju nadležnim kantonalnim organima za ceste, kantonalni organi za ceste usmjeravaju 42% sredstava na račun općinskih organa, što čini 25% ukupno doznačenih sredstava.

Takođe, definisano je da od ukupno doznačenog iznosa prihoda od putarine u iznosu od 0,25 KM po jednom litru, za izgradnju autocesta i drugih cesta koji pripadaju nadležnim kantonalnim organima za ceste, kantonalni organi za ceste usmjeravaju 42% sredstava na račun općinskih organa, što čini 25% ukupno doznačenih sredstava.

²² Revidirane projekcije prihoda za 2024. godinu i projekcije za period 2025-2027. godina, Federalno ministarstvo finansija, Sarajevo, maj 2024. godine;

6. PRIHODI I PRIMICI BUDŽETA TUZLANSKOG KANTONA

Projekcije prihoda od indirektnih i direktnih poreza za Budžet Tuzlanskog kantona za period 2025.-2027. godina zasnivaju se na projekcijama dostavljenih od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo iz mjeseca maja 2024. godine. Projekcije prihoda i primitaka u Budžetu Tuzlanskog kantona u periodu 2025.-2027. godina ilustruje sljedeći pregled:

Tabela 14: Prihodi, primici i finansiranje Budžeta Tuzlanskog kantona u KM

	Izvršenje prihoda i primitaka 2023. godina	Budžeta TK za 2024. godinu	Projekcija 2025.	Projekcija 2026.	Projekcija 2027.	Index (2025/2024)	Index (2026/2025)	Index (2027/2026)
UKUPNO PRIHODI, PRIMICI, FINANSIRANJE I PROCJENA PRENESENOG VIŠKA PRIHODA NAD RASHODIMA (I+II)	579.448.284,53	730.227.545,00	690.542.586,00	699.326.036,23	739.697.997,00	94,57	101,27	105,77
I UKUPNO BUDŽETSKA SREDSTVA (A+B+C+D+E)	551.732.578,61	587.465.194,00	627.169.314,00	638.708.565,23	679.111.594,00	106,76	101,84	106,33
A. Poreski prihodi	475.064.525,08	503.290.877,00	572.132.173,00	616.787.364,00	657.543.694,00	113,68	107,81	106,61
1. Prihodi od indirektnih poreza	318.635.830,02	335.488.079,00	396.947.154,00	430.462.552,00	459.120.850,00	118,32	108,44	106,66
2. Porez na dobit preduzeća	86.177.409,80	90.199.062,00	93.878.392,00	97.782.904,00	101.857.631,00	104,08	104,16	104,17
3. Porez na dohodak (uključujući zaostale uplate poreza na plaće)	70.163.446,55	77.550.536,00	81.244.427,00	88.479.708,00	96.503.013,00	104,76	108,91	109,07
4. Domaći porezi na dobra i usluge	75.801,93	51.200,00	51.200,00	51.200,00	51.200,00	100,00	100,00	100,00
5. Prihodi po osnovu zaostalih obaveza i ostali porezi	12.036,78	2.000,00	11.000,00	11.000,00	11.000,00	550,00	100,00	100,00
B. Neporezni prihodi	20.607.768,41	22.028.900,00	21.552.900,00	21.552.900,00	21.552.900,00	97,84	100,00	100,00
1. Prihodi od poduzet. aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	723.070,59	852.900,00	852.900,00	852.900,00	852.900,00	100,00	100,00	100,00
2. Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	13.374.121,83	14.518.000,00	14.100.000,00	14.100.000,00	14.100.000,00	97,12	100,00	100,00
3. Novčane kazne (neporezne prirode)	6.510.575,99	6.658.000,00	6.600.000,00	6.600.000,00	6.600.000,00	99,13	100,00	100,00
C. Tekući transferi	55.570.916,51	0,00	0,00	0,00	0,00			
D. Primici od finansijske imovine	489.368,61	945.000,00	615.000,00	368.301,23	15.000,00	65,08	59,89	4,07
E. Procjena prenesenog viška prihoda nad rashodima (suficit)	0,00	61.200.417,00	32.869.241,00	0,00	0,00	53,71	0,00	#DIV/0!
II NAMJENSKA SREDSTVA, GRANTOVI, DONACIJE, PRIMICI, VLASTITI PRIHODI I PRIMICI OD DUGOROČNOG ZADUŽIVANJA (F+G+H)	27.715.705,92	142.762.351,00	63.373.272,00	60.617.471,00	60.586.403,00	44,39	95,65	99,95

F.Namjenska sredstva, grantovi, donacije i primici po osnovu namjenskih sredstava	21.552.999,63	107.088.699,00	48.112.290,00	45.363.120,00	45.330.900,00	44,93	94,29	99,93
1.Prihodi po osnovu posebnih propisa	14.957.781,88	44.609.214,00	35.648.756,00	33.481.756,00	33.439.756,00	79,91	93,92	99,87
2.Tekući i kapitalni transferi	6.274.678,04	14.864.309,00	11.844.634,00	11.312.464,00	11.322.244,00	79,69	95,51	100,09
3.Tekući transfer FBiH	0,00	47.120.046,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
3. Donacije	200.236,67	495.130,00	618.900,00	568.900,00	568.900,00	125,00	91,92	100,00
4. Kapitalni primici	120.303,04	0,00	0,00	0,00	0,00			
G. Prihodi po osnovu vlastite djelatnosti -vlastiti prihodi	6.162.706,29	15.673.652,00	15.260.982,00	15.254.351,00	15.255.503,00	97,37	99,96	100,01
H. Primici od dugoročnog zaduživanja	0,00	20.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00		

Ukupni prihodi, primici i finansiranje predviđaju se u 2025. godini u iznosu od 690.542.586,00 KM što je manje u iznosu od 39,6 miliona KM u odnosu na plan 2024. godine ili za približno 5,43% manje, dok u 2026. godini očekuje se povećanje od 8,7 miliona KM ili približno 1,27% više u odnosu na 2025. godinu, te u 2027. godini rast od 40,3 milion KM ili približno 5,77% veći u odnosu na 2026. godinu.

Ukupni prihodi u dijelu budžetskih sredstava predviđaju se u 2025. godini u iznosu od 627.169.314,00 KM, što je više u iznosu od 39,7 miliona KM u odnosu na 2024. godinu ili za približno 6,76%, dok u 2026. godini očekuje se rast od 11,5 milion KM ili približno 1,84% više u odnosu na 2025. godinu, te u 2027. godini rast od 40,4 miliona KM ili približno 6,33% veći u odnosu na 2026. godinu.

Ukupni prihodi u dijelu namjenskih sredstava, grantova, donacija, primitaka i vlastitih prihoda predviđaju se u 2025. godini u iznosu od 63.373.272,00 KM, što je manje u iznosu od 79,38 miliona KM ili za približno 55,61% manje u odnosu na plan 2024. godinu, u 2026. godini manji u iznosu od 2,75 miliona KM ili za približno 4,35% manji u odnosu na 2025. godinu, te u 2027. godini manji u iznosu od 0,03 miliona KM ili za približno 0,05% manji u odnosu na 2026. godinu.

6.1. Prihodi i primici (budžetska sredstva)

Ukupni poreski prihodi u 2025. godini predviđaju se u iznosu od 572,13 miliona KM, što je za 68,84 miliona KM više u odnosu na iste u Budžetu 2024. godine ili 13,68% više. U 2026. godini ovi prihodi su veći za 7,81 % u odnosu na 2025. godinu, dok će u 2027. godini doći do povećanja istih za 6,61% u odnosu na 2026. godinu.

U strukturi poreskih prihoda prihodi od indirektnih poreza imaju najveći udio. Iskazano nominalno indirektni porezi u 2025. godini će biti veći za 61,45 miliona KM u odnosu na plan 2024. godine, a u 2026. godini veći za 33,51 miliona KM u odnosu na 2025. godinu. U 2027. godini projicira se da će doći do rasta prihoda od indirektnih poreza u odnosu na 2026. godinu, za 28,6 miliona KM.

Porez na dobit preduzeća će imati tendenciju rasta, i to 4,08% u 2025. godini odnosno za 3,9 miliona KM u odnosu na planirani porez na dobit u 2024. godini. U 2026. godini očekuje se rast poreza na dobit za 4,16% u odnosu na 2025. godinu ili 3,9 miliona KM, dok se u 2027. godini očekuje rast za 4,17% ili 4,07 miliona KM u odnosu na 2026. godinu.

Porez na dohodak, zajedno sa zaostalim uplatama poreza na plaću, se u 2025. godini procjenjuje sa povećanjem od 3,69 miliona KM ili 4,76% u odnosu na planirani u 2024. godini, dok se u 2026. i 2027. godini projiciraju sa porastom od 8,91% i 9,07% u poređenju sa prethodnom godinom.

Neporezni prihodi se u srednjoročnom periodu 2025.-2027. godina planiraju u istim iznosima od 21.552.900,00 KM za svaku godinu, odnosno za 2,16% manje u odnosu na plan 2024. godine, odnosno više za 476.000,00 KM.

Primici u Budžetu Tuzlanskog kantona u okviru budžetskih sredstava se u srednjoročnom periodu 2025.-2027. godina planiraju u iznosima od 615.000,00 KM za 2025. godinu, 368.301,00 KM za 2026. godinu i 15.000,00 KM za 2027. godinu, što je manje za 34,92% u 2025. godini u odnosu na plan 2024. godine, 40,11% manje u 2026. godini u odnosu na 2025. godinu, i 95,93% manje u 2027. godini u odnosu na 2026. godinu.

6.2. Namjenska sredstva, grantovi, donacije, vlastiti prihodi i primici po osnovu namjenskih sredstava

Prihodi po ovim osnovama za period 2025-2027. godina su planirani na osnovu zahtjeva budžetskih korisnika dostavljenih za izradu Dokumenta okvirnog budžeta Tuzlanskog kantona za period 2025-2027. godina. Ukupan iznos namjenskih sredstava, grantova, donacija, primitaka i vlastitih prihoda u 2025. godini iznosi 63,37 miliona KM, od čega se na namjenska sredstava, grantove, donacije i primitke po osnovu namjenskih sredstava odnosi 48,11 miliona KM, a iznos od 15,26 miliona KM odnosi se na prihode po osnovu vlastite djelatnosti – vlastite prihode korisnika. U 2026. godini namjenska sredstava, grantovi, donacije, primitci i vlastiti prihodi, planiraju se u iznosu od 60,61 miliona KM što je za 4,35% manje u odnosu na 2025. godinu. U 2027. ovi prihodi su manji za 0,03 miliona KM odnosno za 0,05% manje u odnosu na plan 2026. godine. Obzirom da se u narednom periodu očekuju dalje aktivnosti na pripremi i izradi Budžeta Tuzlanskog kantona za 2025. godinu, navedeni prihodi su svakako podložni izmjenama.

7. RIZICI PO PROJEKCIJE PRIHODA

Obzirom da su rizici po projekcije najvećim dijelom vezani za vanjske faktore (situaciji vezanoj za rat i energetske krizu), neizvjesnost povezana sa projekcijama na visokoj je razini. Razvoj događaja na ukrajinskom ratištu i rješavanje globalnih energetske problema predstavljaju glavne rizike po načinjene projekcije.

S duge strane, na ostvarenje projekcija utjecat će i unutrašnji faktori vezani za kompleksnu administrativnu organizaciju Federacije BiH, složen sistem donošenja odluka, spor tempo provođenja reformskih mjera isl. Eventualna kašnjenja u provođenju strukturnih reformi mogla bi se negativno odraziti na privredni rast. Također, rizik koji se odnosi na migraciju stanovništva pogotovo aktivnog radnog stanovništva iz Federacije BiH u konačnici bi mogao imati negativan odraz na produktivnost te rezultirati sporijim rastom BDP – a od projektovanog.

Kao rizik po projekcije značajno je navesti i stabilnost u proizvodnji električne energije koji u znatnoj mjeri ovisi o hidrološkim prilikama. Naime, nepovoljne hidrološke prilike mogle bi se loše odraziti na ukupnu proizvodnju električne energije, a samim tim i na fizički obim industrijske proizvodnje, a što bi opet imalo negativan odraz na ostale komponente BDP – a.

Izvršenje raspoloživih prihoda po osnovu indirektnih poreza za budžetske korisnike u Federaciji BiH direktno će ovisiti i o visini otplate vanjskog duga, s obzirom da se ukupan iznos prihoda s Jedinstvenog računa, koji pripada Federaciji BiH, u skladu s članom 21. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja („Službeni novine BiH“, broj 44/03) umanjuje za iznos sredstava potrebnih za servisiranje inozemnog duga Federacije BiH.

8. PREDVIĐENE PROMJENE JAVNOG DUGA U SREDNJOROČNOM PERIODU

Vanjski i unutrašnji dug Tuzlanskog kantona regulisan je Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16), Zakonom o budžetima u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19 i 25a/22), Zakonom o trezoru u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 26/16, 3/20 i 60/23) i Zakonom o izvršavanju Budžeta Tuzlanskog kantona za tekuću godinu.

8.1. Obaveze kantona

Na osnovu podataka iz konsolidiranog godišnjeg obračuna kantona ukupne obaveze kantona na dan 31.12.2023. godine iznose 79.616.424,44 KM, i to:

Kratkoročne obaveze 47.546.266,67 KM

Dugoročne obaveze 32.070.157,77 KM

Stanje kratkoročnih obaveza na dan 31.12.2023. godine iznosi 47.546.266,67 KM i iste se odnose na :

- obaveze prema pravnim licima		8.418.804,68
- obaveze prema fizičkim licima		615.429,24
- obaveze za korištenje budžetske rezerve		16.282,03
- obaveze za tekuće transfere		6.871.838,57
- obaveze za kapitalne transfere		1.617.245,03
- ostale kratkoročne obaveze		174.015,96
- kratkoročni krediti i zajmovi		159.144,47
- obaveze prema radnicima (plate i naknade zaposlenima)		29.673.506,69

Tabela 15: Stanje kratkoročnih obaveza TK na dan 31.12.2024. godine

Kratkoročne obaveze se najvećim dijelom odnose na obaveze prema dobavljačima (pravnim i fizičkim licima) za isporučene robe i usluge, obaveze prema dobavljačima iz vlastitih prihoda, obaveze prema udruženjima i neprofitnim organizacijama, obaveze za oblike socijalne zaštite obaveze prema nižim nivoima za tekuće i kapitalne grantove, obaveze za kredite (neplaćeni anuiteti) iz mjeseca decembra, za Projekat izgradnje kanalizacije i vodosnabdijevanja Općine Čelić i obaveze za plaće i ostale obaveze prema zaposlenim za mjesec decembar 2023. godine (topli obrok, prevoz, otpremnine i pomoći).

Kratkoročne obaveze sa 31.12.2023. godine su manje u odnosu na stanje istih sa 31.12.2022. godine za iznos od 602.437,76 KM.

Dugoročne obaveze iskazane u bilansu stanja na dan 31.12.2023. godine iznose 32.070.157,77 KM, manje su za 17,32% u odnosu na 31.12.2022. godine i odnose se na nedospjele obaveze od inostranog zaduživanja za glavni dug kao slijedi:

Federacija BiH-Fortis banka	Podsporazum broj: 07/1-14-1908/07 od 05.09.2006. Rekonstrukcija Plave bolnice, Anex I broj 07/1-14-8521/15 od 3.4.2015.godine; podugovor o kreditu broj 07/1-11-7873/20 od 10.04.2020 godine; Anex II broj 07/1-11-7873/20 od 10.04.2020. godine	17.907.923,82
Federacija BiH (MMF)	III Stand by aranžman MMF; broj: 07/1-11-7871/20 od 10.04.2020 godine	8.752.744,96
	IV Stand by aranžman MMF; broj: 07/1-11-7872/20 od 10.04.2020 godine	4.662.549,12
Federacija BiH-Kredit WB/IDA	Izrada prostornog plana,i izgradnja postrojenja za pitku vodu na izvorištima Krušik - Općina Kalesija, izvorište Snježnica - Općina Teočak, Općina Živinice	473.040,43
Federacija BiH	Kredit za općinu Čelić-Projekat vodosnabdijevanja i kanalizacije	273.899,44
UKUPNO		32.070.157,77

Tabela 16: Stanje dugoročnih obaveza TK na dan 31.12.2023. godine

8.2. Projekcije duga Tuzlanskog kantona nastalog po osnovu zaduživanja za period 2024. – 2027. godinu

Stanje i projekcije javnog duga su od izuzetne važnosti za kreiranje fiskalnih i razvojnih politika. Zaduživanje treba biti na realnim i održivim osnovama da bi se održala stabilnost fiskalnog sistema i osigurao osnovu za razvojne inicijative. Pregled stanja i projekcija javnog duga u ovom dokumentu se temelji na podacima s kojima raspolaže Ministarstvo finansija.

U skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine (“Službene novine FBiH”, broj: 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16), kantoni se mogu dugoročno zadužiti ukoliko u vrijeme dugoročnoga zaduženja iznos servisiranja duga za ukupan unutarnji i vanjski dug i garancija koji dopijeva u svakoj narednoj godini uključujući i servisiranje za predloženo novo zaduženje i sve zajmove za koje su izdana jemstva kantona ne prelazi 10% prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini.

Servisiranje duga Tuzlanskog kantona u 2023. godini za kredite (glavnica) iznosi 1,04% prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini bez primitaka, koji su u 2023. godini iznosili 578,84 miliona KM.

U periodu 2024-2027. godine obaveze za otplate po kreditima (glavnica), prema postojećim otplatnim planovima sa kojima Ministarstvo finansija raspolaže, procjenjuju se u ukupnim iznosima kako slijedi:

Tabela 17: Obaveze po kreditima za period 2024-2027

Opis	Plan 2024.	Projekcija 2025.	Projekcija 2026.	Projekcija 2027.
I Ukupno budžetska sredstva (1 do 4):	6.140.500,00	6.115.200,00	5.533.100,00	5.117.320,00
1. Federalno ministarstvo finansija-WB-IDA Projekat urbane infrastrukture i pružanja usluga - dio koji se odnosi na Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša	25.300,00	0,00	0,00	0,00
2. Federalno ministarstvo finansija- Aneks 2- reprogram UKC Rekonstrukcija „Plave bolnice” Tuzla od 07.05.2020. godine	3.815.410,00	3.815.410,00	3.233.310,00	2.817.530,00
3. Federalno ministarstvo finansija- reprogram obaveza po osnovu III Stand by aranžmana sa MMF-om od 07.05.2020. godine	1.500.490,00	1.500.490,00	1.500.490,00	1.500.490,00
4. Federalno ministarstvo finansija- reprogram obaveza po osnovu IV Stand by aranžmana sa MMF-om od 07.05.2020. godine	799.300,00	799.300,00	799.300,00	799.300,00
II Ukupno namjenska sredstva (1 do 3)	1.317.169,00	1.407.685,00	1.250.004,00	1.250.004,00
1. Federalno ministarstvo finansija-WB-IDA Projekat urbane infrastrukture i pružanja usluga – dio koji se odnosi na Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (finansira se iz sredstava vodnih naknada)	273.550,00	0,00	0,00	0,00
2. Federalno ministarstvo finansija-Troškvi upravljanja kreditom-Projekat izgradnje kanalizacije i vodosnabdijevanja općine Čelić (finansira se sa potrošačkih mjesta 11010018,14010003, 18010001)	314.450,00	157.681,00	0,00	0,00

Opis	Plan 2024.	Projekcija 2025.	Projekcija 2026.	Projekcija 2027.
3. Razvojna banka Federacije BiH – finansiranje projekta Kampusu Univerziteta u Tuzli i rekonstrukcija zgrade Vlade Tuzlanskog kantona	729.169,00	1.250.004,00	1.250.004,00	1.250.004,00
UKUPNO (I + II):	7.457.669,00	7.522.885,00	6.783.104,00	6.367.324,00

Najveći dio obaveza po osnovu kredita odnosi se na reprogramiranje obaveze iz ranijeg perioda.

Skupština Tuzlanskog kantona je donijela Odluku o davanju saglasnosti za zaključivanje Ugovora o reprogramu obaveza po osnovu III Stand by aranžmana sa MMF-om. Navedenim Ugovorom od 07.05.2020.godine, utvrđuje se obaveze i uslovi pod kojima će se izvršiti Reprogram obaveza Kantona po osnovu III Stand by aranžmana sa MMF-om. Zajmodavac (Federacija Bosne i Hercegovine) će izvršiti Reprogram obaveza kredita MMF-a po III SBA u ukupnom iznosu dugujuće glavnice od 12.754.000,00 KM, a Zajmoprimac (Tuzlanski kanton) se obavezao platiti ugovorenu kamatu, naknadu i troškove, te vratiti cjelokupan iznos Kredita, pod uslovima, u vrijeme i na način kako je utvrđeno ovim Ugovorom. Takođe Skupština Tuzlanskog kantona je donijela Odluku o davanju saglasnosti za zaključivanje Ugovora o reprogramu obaveza po osnovu IV Stand by aranžmana sa MMF-om. Navedenim Ugovorom od 07.05.2020.godine, utvrđuje se obaveze i uslovi pod kojima će se izvršiti Reprogram obaveza Kantona po osnovu IV Stand by aranžmana sa MMF-om. Zajmodavac (Federacija Bosne i Hercegovine) će izvršiti Reprogram obaveza kredita MMF-a po IV SBA u ukupnom iznosu dugujuće glavnice od 6.794.000,00 KM, a Zajmoprimac (Tuzlanski kanton) se obavezao platiti ugovorenu kamatu, naknadu i troškove, te vratiti cjelokupan iznos Kredita, pod uslovima, u vrijeme i na način kako je utvrđeno ovim Ugovorom.

Vlada Tuzlanskog kantona je krajem 2023. godine potpisala ugovor o kreditu sa Razvojnomo bankom Federacije Bosne i Hercegovine na iznos od 15.000.000,00 KM za finansiranje dijela kapitalnih projekata koji su usvojeni Budžetom Tuzlanskog kantona za 2023. godinu. Ovim sredstvima će se finansirati projekat Kampusu Univerziteta u Tuzli u iznosu od 10.000.000,00 KM i projekat rekonstrukcije zgrade Vlade Tuzlanskog kantona u iznosu od 5.000.000,00 KM. Otplata kredita počinje od dana doznake kreditnih sredstva na transakcijski račun Tuzlanskog kantona.

Skupština Tuzlanskog kantona je krajem 2019. godine donijela Odluku o davanju saglasnosti za zaključivanje Ugovora o reprogramu obaveza po osnovu Podugovora o kreditu za Projekat rekonstrukcije Univerzitetskog kliničkog centra u Tuzli. Ugovor o kreditu je potpisan u maju 2020. godine, na iznos od 24.946.848,31 KM sa rokom otplate koji završava 01.06.2029. godine.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2025.- 2027. godina u skladu su sa Zakonom o budžetima u FBiH i predstavljaju osnovu za izradu Budžeta Tuzlanskog kantona. Cilj dokumenta je da predloži smjernice ekonomske i fiskalne politike, te definiše okvir prihoda i gornju granicu rashoda za period 2025.-2027. godina.

Ove Smjernice ekonomske i fiskalne politike obavezujuće su kod izrade budžeta gradova, budžeta općina i finansijskih planova vanbudžetskih fondova za 2025. godinu, kao i kod projekcija za 2026. i 2027. godinu.

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

Broj: 02/1-11-14259/24
Tuzla, 27.05.2024. godine

PREMIJER KANTONA

Irfan Halilagić